

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ” _____
(підпис)
2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему:
**«СИСТЕМНИЙ РИЗИК У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ»**

Виконавець:

Студентки ЦЗФН групи 63Ф13М
Баташова-Галінська
Ольга Валеріївна

Науковий керівник:

Д.е.н., доц.
Жердецька Лілія Вікторівна

ОДЕСА – 2019

АНОТАЦІЯ

Баташова-Галінська О.В.,

«Системний ризик у банківській діяльності: ідентифікація та регулювання»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – це процеси ідентифікації й регулювання системного ризику банківської діяльності.

У першому розділі роботи визначені наукові підходи до визначення поняття «системний ризик»; розкриті специфічні риси системного ризику в банківській діяльності; охарактеризовані методологічні підходи до оцінки й регулювання системного ризику в банківській діяльності;

У другому розділі проаналізовано структурну складову системного ризику банківської системи України; оцінено циклічну складову системного ризику в банківській діяльності: ідентифікація події кредитного буму; розроблено методичні підходи до оцінки дисбалансів як передумови виникнення системного ризику в банківській системі України.

У третьому розділі надано оцінки втрат від реалізації системного ризику та обґрунтовано інструменти макропруденційної політики у регулюванні системного ризику банківської діяльності.

Ключові слова: банк, банківська система, системний ризик, системно важливі банки, макропруденційна політика, фінансові дисбаланси.

ANNOTATION

Batashova-Galinskaia OV, "Systemic risk in banking: identification and regulation",
thesis for a master's degree in a specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the
Master's program "Management of Financial Markets of Banks",

Odessa National Economic University

Odesa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of study is the process of identifying and regulating systemic risk in banking.

The scientific approaches to the definition of the term "systemic risk" are defined in the first section of the thesis. The specific features of systemic risk in banking are revealed. Methodological approaches to the assessment and regulation of systemic risk in banking are characterized.

The second section analyzes the structural component of systemic risk in the banking system of Ukraine. The cyclical component of systemic risk in banking was assessed. Methodical approaches to the estimation of imbalances as a prerequisite for the occurrence of systemic risk in the banking system of Ukraine have been developed.

Systemic risk loss estimates are provided and macro-prudential policy instruments in regulating systemic banking risk are substantiated

Keywords: bank, banking system, systemic risk, systemically important banks, macroprudential policy, financial imbalances.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМНОГО РИЗИКУ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Наукові підходи до визначення поняття «системний ризик»	7
1.2. Специфічні риси системного ризику в банківській діяльності.....	12
1.3. Методологічні підходи до оцінки й регулювання системного ризику в банківській діяльності.....	26
Висновки до першого розділу	33
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СИСТЕМНОГО РИЗИКУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
2.1. Аналіз структурної складової системного ризику банківської системи України	35
2.2. Оцінка циклічної складової системного ризику в банківській діяльності	45
2.3. Методичні підходи до оцінки дисбалансів як передумови виникнення системного ризику в банківській системі України.....	53
Висновки до другого розділу	61
РОЗДІЛ 3. РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМНОГО РИЗИКУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	63
3.1. Втрати від реалізації системного ризику як передумова його регулювання.....	63
3.2. Обґрунтування інструментів макропруденційної політики у регулюванні системного ризику банківської діяльності	77
Висновки до третього розділу.....	87
ВИСНОВКИ.....	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	92

ВСТУП

Актуальність теми. Виникнення та дослідження поняття «системний ризик» припадає на останню декаду минулого сторіччя. Однак економічний зміст та сфера використання цього терміну певним чином змінилася, починаючи з моменту його виникнення та до сьогодні. Донедавна найбільш часто поняття «системний ризик» використовувалося у контексті платіжних систем та по суті означало ймовірність або втрати (залежно від розуміння економічної природи ризику) внаслідок виникнення ситуації неплатоспроможності (неліквідності) одного із учасників системи, що призводить до проблем із платоспроможністю інших учасників. Необхідно зауважити, що ключові елементи, що складають сутність системного ризику, залишаються незмінними й донині – тригерна подія (шок) та розповсюдження ризику (фінансове зараження через трансмісійні канали). Проте сьогодні сфера використання поняття «системний ризик» є значно ширшою: системною подією може бути не лише банкрутство учасника системи, але й валютні, фіскальні шоки тощо, а кризові явища, які передусім втілюються в уповільненні економічного зростання та погіршенні соціальних стандартів, розповсюджуються на всі складові економічної системи держави, а в умовах сучасної глобалізації трансмісійні механізми системного ризику перетинають й національні кордони. Іншими словами, системний ризик можна розглядати як ймовірність виникнення події, що спричинить розвиток кризових явищ у межах глобальної економіки.

Глобальна економічна криза, що розпочалася в 2007 році, спричинила зростання інтересу науковців до проблем системного ризику, його накопичення, розповсюдження та регулювання. Дослідженню глибинних причин фінансових криз присвячено роботи М. Бордо, М. Дабровскі, Л. Жердецької, К. Камінскі, Л. Левена, К. Рейнхарта, К. Рогоффа, Л. Кузнєцової, Л. Примостки, В. Рисіна, Н. Шульги та ін. Водночас, ураховуючи складність та комплексність поняття «системний ризик»,

постійно з'являються нові науково-методичні положення й розробки з питань його ідентифікації й регулювання.

Мета роботи полягає в удосконаленні теоретичних засад й розробці практичних рекомендацій щодо ідентифікації та регулювання системного ризику в банківській діяльності. Досягнення мети зумовлює постановку й розв'язання таких завдань:

- визначити наукові підходи до визначення поняття «системний ризик»;
- розкрити специфічні риси системного ризику в банківській діяльності;
- охарактеризувати методологічні підходи до оцінки й регулювання системного ризику в банківській діяльності;
- проаналізувати структурну складову системного ризику банківської системи України;
- оцінити циклічну складову системного ризику в банківській діяльності: ідентифікація події кредитного буму;
- розробити методичні підходи до оцінки дисбалансів як передумови виникнення системного ризику в банківській системі України;
- оцінити втрати від реалізації системного ризику як передумова його регулювання;
- обґрунтувати інструменти макропруденційної політики у регулюванні системного ризику банківської діяльності.

Об'єкт дослідження – це процеси ідентифікації й регулювання системного ризику банківської діяльності.

Предмет дослідження – теоретичні й прикладні аспекти, які пов'язані із розв'язанням проблеми вчасної ідентифікації й регулювання системного ризику банківської діяльності

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувались загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання. Логіко-діалектичний метод – для визначення сутності системного ризику, виявлення базових ознак системної важливості. Методи аналізу, синтезу та порівняльного аналізу – для дослідження переваг та недоліків методів оцінки

системного ризику. Метод системного аналізу та узагальнення – для виявлення негативних та позитивних наслідків від реалізації системного ризику. Графічний та побудови аналітичних таблиць – для наочного відображення результатів дослідження. Метод виокремлення циклічної складової – для оцінки циклічної складової системного ризику.

Інформаційною базою дослідження є: Конституція України, закони й інші правові акти України, постанови, звітні і статистичні дані Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної служби статистики України; дані Світового банку та Організації економічного співробітництва і розвитку, Європейської Комісії, наукові публікації, присвячені проблемам банківського системного ризику.

Публікації та апробація результатів дослідження.

1. Баташова-Галінська О.В. Податки як найважливіший інструмент конвергенції сталого розвитку регіонів України / Г. С. Прокоф'єва, О. В. Баташова-Галінська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні засади ефективного функціонування соціально-економічної сфери» (м. Дніпро, 12.05.2018 р.) – Дніпро: НО «перспектива» - 132 с.

2. Баташова-Галінська О.В. Особливості формування і розвитку економічної моделі України / Г. С. Прокоф'єва, О. В. Баташова-Галінська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економічний механізм управління інноваціями: методологія та практика» (Львів, 21 квітня 2018 р.). – ГО «Львівська економічна фундація», 2018. – 180 с.

3. Баташова-Галінська О.В. Фінансова угода як інструмент управління банківськими ризиками / Г. С. Прокоф'єва, О. В. Баташова-Галінська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові аспекти розвитку держави та регіонів» (Одеса, 20-21 листопада 2017 р.

ВИСНОВКИ

У роботі набуло подальшого розвитку формування концепції системного ризику, зокрема запропоновано авторський підхід до структуризації поняття «системний ризик»: визначено його сутнісні характеристики (властивості), виокремлено й класифіковано чинники його виникнення (поведінкові; наслідкові; такі, що визначаються тенденціями розвитку світових ринків; структурні), охарактеризовано його рівні та фази, доведено необхідність формування макропруденційної політики з урахуванням еволюційного характеру системного ризику. Зазначене дозволить покращити наукове розуміння поняття системного ризику, удосконалити методичні підходи до його кількісної оцінки та обґрунтувати інструменти управління (макропруденційної політики).

При виділенні напрямів подальшого дослідження необхідно зазначити, що важливу роль у формуванні концептуальних засад системного ризику відіграють циклічність економічного розвитку, економічні кризи та стабільність (фінансова й системна).

Розроблена в 2019 році методологія забезпечує більш адекватне відбиття значимості системно важливих банків для фінансового ринку, а також окреслює розширення переліку індикаторів системно важливих банків та двоетапний процес визначення таких установ: перший етап – системно важливі банки визначаються за 9-ма індикаторами, що характеризують розмір активів банку, напрями діяльності та ступінь його фінансових взаємозв'язків; другий етап – застосовується один індикатор, який характеризує рівень концентрації в окремих банках вкладів населення, що гарантуються Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Згідно оновленої методології, відтепер системно важливими є 14 банків: Приватбанк, Ощадбанк, Укресімбанк, Укргазбанк, Альфа-банк, Укрсоцбанк, Райффайзен Банк Аваль, ПУМБ, Укрсиббанк, Таскомбанк, Універсал банк, Кредобанк, ОТП банк, Південний.

Кредитний кранч у банківській системі України відбувся в 2009 році – розмір кредитного портфеля банків скоротився (особливо споживче кредитування) навіть на тлі зростання валютного курсу. Наслідками кредитного буму та кранчу стали зростання обсягів проблемної заборгованості та різке скорочення фінансового результату: на початку 2011 р. прострочені позички склали 11,2% кредитного портфелю, а збитки -10,2% власного капіталу (порівняно з -32,52 на початку 2010 р.). Натомість відсутність макроекономічної стабільності спричинили подальше поглиблення кризових явищ у банківській системі України – на початку 2016 р. частка простроченої заборгованості перевищила 20%, а величина віддачі власного капіталу опустилася нижче рівня -50%. Варто зауважити, що, на нашу думку, крім нестабільної зовнішньої ситуації, таке погіршення фінансових показників кредитної діяльності банків було спричинене відновленням кредитування в 2011-2012 рр. Окремі банки у цей період активно пропонували програми споживчого кредитування із недостатнім рівнем забезпечення (чи взагалі без нього). Зазначене є свідчення наявності практики так званого «зомбі-кредитування» в банківській системі України.

Аналіз динаміки індикаторів упродовж 2015–2018 рр. підтвердив наявність проблем в українській економіці, які формували внутрішні та зовнішні дисбаланси: щороку хоча б один-два із показників сигналізували про їх наявність. Ситуацію, яку можна назвати «надмірний дисбаланс» зафіксовано в 2015 р. коли три перевищили порогові значення. Отже, як свідчать дані проведених розрахунків, окремі роки характеризувалися значними дисбалансами економічного розвитку України, однак в 2016 році позитивна динаміка показників відновлюється. Проте не дивлячись на такі позитивні зрушення, вважати ці позитивні зміни сталою тенденцією ще зарано.

У дослідженні визначено взаємозв'язки між розміром банку в Україні та ризикованістю його діяльності: найбільші банки мають нижчий рівень фінансового левериджу (як у докризовий період, так і нині) та найбільший

розрив між активами й зобов'язаннями в іноземній валюті. Останній чинник створює додаткові загрози для фінансової стійкості системно важливих банків в Україні та може спричинити збільшення державних витрат на їхню підтримку. Указані процеси зумовлюють необхідність покращання механізмів регулювання системно важливих банків в Україні за такими напрямками: забезпечення проведення превентивних інституціональних заходів, підвищення рівня фінансової стійкості СВБ та обмежувальні заходи щодо скорочення впливу СВБ на банківську систему.

Починаючи 2015 р. Національний банк України регулярно проводить перевірки банків на зв'язки за пов'язаними особами. Фахівці НБУ зазначають, що багато банків видавали кредити позичальникам, які не відповідають критеріям отримання певного кредиту, або такий кредит могли видати без застави. Багато банків працювали з клієнтами на певному рівні довіри, не формуючи резервів під кредити.

Необхідно додати, що експерти загалом схвалюють таку політику НБУ, але із застереженням про несвоєчасність подібного нововведення, з огляду на вкрай нестабільну ситуацію на банківському ринку. Крім того, вони нарікають на відсутність чіткої методології для визначення пов'язаних осіб.

Докапіталізація банків, які є державними відбувається за рахунок державних коштів, наданих переважно у вигляді збільшення статутного капіталу. Досягнення поставлених у дослідженні цілей потребує прогнозування майбутніх державних витрат на забезпечення фінансової стійкості системних банків. Вважаємо, що збільшення капіталу банку повинно відбуватися поступово, тому доцільно виділити коротко-, середньо- та довгостроковий горизонти прогнозування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

-
- 1 Michel Aglieta. Financial Market Failures and Systemic Risk // CEPII, Document de travail n° 96-01. – No 1996 – 01 January – 31 p.
 - 2 G-10. REPORT ON CONSOLIDATION IN THE FINANCIAL SECTOR (January 2001) // <https://www.imf.org/external/np/g10/2001/01/Eng/pdf/file1.pdf> 3
 - Georg G. Kaufman and Kenneth E. Scott. What Is Systemic Risk, and Do Bank Regulators Retard or Contribute to It? // http://www.independent.org/pdf/tir/tir_07_3_scott.pdf
 - 4 Hendrick, Darrill (2009), “Defining Systemic Risk,” Briefing Paper No 1, Pew Financial Reform Project
 - 5 Vyrал V. Acharia. Theory of systemic risk and design of prudential bank regulation // Journal of Financial Stability 5 (2009) 224–255 // <https://bfi.uchicago.edu/sites/default/files/research/Theory%20of%20Systemic%20Risk.pdf>
 - 6 <http://globalriskinstitute.org/research/systemic-risk/>
 - 7 О. І. Барановській. Сутність і різновиди фінансових криз // Фінанси України. - 2009. - № 6. - С. 3-13. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2009_6_2
 - 8 Рисен В.В. Системний ризик банківського сектору: сутність, форми та чинники // Ефективна економіка. – 2010. – № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?option=1&iid=184>.
 - 9 Звєряков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник [Текст] / М. І. Звєряков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. - Одеса: Атлант, 2014. - 484 с.
 - 10 Ю. Заруба, В. Чемеріс Системний ризик у діяльності фінансового сектору: передумови, джерела та фактори // Вісник НБУ. – Вересень 2012. – С. 42-45
 - 11 Бтлова І.В. Методологічні засади управління системним фінансовим ризиком в Україні // Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора

економічних наук. – Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. – Суми, 2015. – 530 с.

12 Жердецька Л.В. Системний банківський ризик: причини та напрями регулювання [Монографія] / Л. В. Жердецька. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2017. – 353 с.

13 Pavel Smaga. The Concep of Systemic Risk // SRC Special Paper No 5 August 2014. – 29 p.

14 Smaga, P. (2013). Assessing Involvement of Central Banks in Financial Stability. Center for Financial Stability Policy Paper, 15-17.

15 <https://bank.gov.ua/control/uk/index>

16 <https://www.nssmc.gov.ua/>

17 Положення «Про Раду з фінансової стабільності», затверджене Указом Президента України від 24 березня 2015 року № 170/2015 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/170/2015>

18 Global Financial Stability Report of the International Monetary Fund (2009). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/>

19 Basel Committee on Banking Supervision. Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requiremen. July 2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs255.htm>

20 Baldacci, E., McHugh, J. and Petrova, I., 2011, —Measuring Fiscal Vulnerabilities and Fiscal Stress: A Proposed Set of Indicators // IMF Working Paper 11/94, (Washington: International Monetary Fund). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp13100.pdf>

21 Nicolas Blancher, Srobona Mitra, Hanan Morsy, Akira Otani, Tiago Severo, and Laura Valderrama. Systemic Risk Monitoring. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2013/wp13168.pdf>

22 Reinhart C. and Rogoff K. This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly/ C. Reinhart and K. Rogoff/ - Oxford and Princeton: Princeton University Press, 2009. – 520 p.

23 M. Hellwig. Systemic Risk in the Financial Sector: An Analysis of the Subprime-Mortgage Financial Crisis. – November 2008 [Электронный ресурс]. Режим доступа: https://www.coll.mpg.de/pdf_dat/2008_43online.pdf

24 M. Hellwig. The causes of the financial crisis. // CESifo Forum 4/2008. – P. 12-21. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.cesifo-group.de/DocDL/forum4-08-focus3.pdf>

25 Bhattacharya S. and D. Gale (1987). “Preference Shocks, Liquidity and Central Bank Policy,” in W. Barnett and K. Singleton (eds.), *New Approaches to Monetary Economics*, Cambridge University Press, 69-88.

26 James Dow. What Is Systemic Risk? Moral Hazard, Initial Shocks, and Propagation // MONETARY AND ECONOMIC STUDIES/DECEMBER 2000. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.201.983&rep=rep1&type=pdf>

27 B. Biais, F. Heider and M. Hoerova. Risk-sharing or risk-taking? Counterparty risk, incentives and margins // Working Paper Series (ECB). – N 1413. – January, 2012. – 49 p. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1413.pdf?18ac6cb7430d474b5075eb61b4f5f1e8>

28 B. Biais, J. Charles Rochet & P. Woolley. Asymmetric information, risk & regulation in the financial sector [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.lse.ac.uk/fmg/researchProgrammes/paulWoolleyCentre/pdf/NewsFiles/futureorfinance_BRW.pdf

29 M. Bruche, G. Llobet. Preventing Zombie Lending. – October 2012. [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://openaccess.city.ac.uk/2795/1/Bruche-Llobet_WP12.pdf

30 Allen N. Berger. The Institutional Memory Hypothesis and the Procyclicality of Bank Lending Behavior [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.bis.org/publ/work125.htm>

31 F. Allen and E. Carletti. The Role of Liquidity in Financial Crises. – September 14, 2008. – 37 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pdfs.semanticscholar.org/2bae/e6a2ef3ac40e440b936d2bf74716dbb527fb.pdf>

32 Peydro Jose-Luis. Credit cycles and systemic risk. Opuscles del CREI. – num. 35 December 2013, p. 20. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://crei.cat/files/filesOpuscle/41/140210124213_ENG_35_ang.pdf

33 G. Favara and J. Imbs. Credit Supply and the Price of Housing. – CEPR May 2014. – 55 p. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.jeanimbs.com/papers2_files/Favara_Imbs_May2014.pdf

34 Christian Laux and Christian Leuz. Did Fair-Value Accounting Contribute to the Financial Crisis? / L. Christian, L. Christian // Forthcoming in the Journal of Economic Perspectives 2010 – 42 p.

35 Положення фінансового обліку: стандарт 107 «Розкриття справедливої вартості фінансових інструментів (Disclosures about Fair Value of Financial Instruments)». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fasb.org>

35

36 Стандарт 114 «Облік кредиторами знецінення позичок (Accounting by Creditors for Impairment of a Loan)». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fasb.org>

37 Стандарт 115 «Облік окремих інвестицій у богові та пайові цінні папери Accounting for Certain Investments in Debt and Equity Securities». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fasb.org>

38 Carletti E., Allen F. An Overview of the Crisis: Causes, Consequences and Solutions [Electronic resource] /E. Carletti, A. Franklin/- November 26. Accessed

mode: <http://apps.eui.eu/Personal/Carletti/IRF-Overview-Allen-Carletti-26Nov09-final.pdf>

39 Globally systemically important banks: updated assessment methodology and the additional loss absorbency requirement // Сайт Банку міжнародних розрахунків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>

40 Allen, F., Gale, D. Competition and Financial Stability (2003). *Journal of Money, Credit and Banking*, Vol. 36, 453-480. <http://www.uio.no/studier/emner/sv/oekonomi/ECON4335/h14/pensumliste/pensum/allengale3838946_129_240_48_177_13_08_2014_07_04.pdf>

41 Smaga P. The concept of systemic risk / P. Smaga // The London School of Economics and Political Science. – SRC Special Paper. – № 5. – August 2014. – 29 p.

42 Pozsar Z, Adrian T., Ashcraft A., Boesky H. Shadow Banking/ Zoltan Pozsar, Tobias Adrian, Adam Ashcraft, Hayley Boesky. // Staff Report No. 458 - February 2012 - [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.newyorkfed.org/medialibrary/media/research/staff_reports/sr458.pdf

43 O. de Bandt and P. Hartmann. Systemic risk: a survey // ECB Working Paper No 35 і November 2000. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp035.pdf>

44 Постанова Правління Національного банку України № 79 від 19 червня 2019 року // <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=97420708>

45 Про визначення системно важливих банків // <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=98181796>

46 Цветков В. Циклы и кризисы: теоретико-методологический аспект / Цветков В.А. – М.; СПб.: Нестор-История, 2013. – 504 с.

47 J. Frait, Z. Komárková. Financial stability, systemic risk and macroprudential policy (2010). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.cnb.cz/en/financial_stability/fs_reports/fsr_2010-2011/fsr_2010-2011_article_1.pdf

48 Словник економічних термінів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.investopedia.com/terms/b/businesscycle.asp>

49 Block C. Measuring the true cost of government bailout. // Washington University Law Review. – Volume 88 Issue 1., 2010. – 40 P.

50 Zhou C. Are Banks Too Big to Fail? Measuring Systemic Importance of Financial Institutions/ C. Zhou//International Journal of Central Banking December, 2010. – 35 p.

51 Cheryl D. Block . Measuring the true cost of government bailout. // Washington University Law Review. – Volume 88 Issue 1., 2010. – 40 p.

52 Henri Maurerand, Patrick Grussenmeyer. Financial assistance measures in the euro area from 2008 to 2013: statistical framework and fiscal impact// Statistics Paper Series». – European Central Bank 2013. – 40 p.

53 U.S. Department of the treasure. The Financial Crisis Response. In Charts. – April 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.treasury.gov/initiatives/financial-stbiity/briefingroom/reports/105/Documents105/March%2012%20Report%20to%20Congress.pdf>

54 Статистична звітність банків. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=3679

55 U.S. Department of the treasure. The Financial Crisis Response. In Charts. – April 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.treasury.gov/initiatives/financial-stbiity/briefingroom/reports/105/Documents105/March%2012%20Report%20to%20Congress.pdf>

56 Офіційне інтернет-представництво Фонду Гарантування Вкладів фізичних осіб. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>

57 ЛІГАБізнесІнформ :Информационное агентство – [Електронний ресурс]. Режим доступу - www.liga.net

58 Офіційне інтернет-представництво Національний Банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>

59 Офіційне інтернет- представництво Фонду Гарантування Вкладів фізичних осіб. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>

60 Weistroffer C. Identifying systemically important financial institutions (SIFIs) // Deutsche Bank Research. – August 11, 2011. – 19 p.

61 Weistroffer C. Macroprudential supervision. In search of an appropriate response to systemic risk / C. Weistroffer // Current Issues Global financial markets. – May4, 2012. – 47 p.

62 Maurerand H, Grussenmeyer P. Financial assistance measures in the euro area from 2008 to 2013: statistical framework and fiscal impact// Statistics Paper Series. – European Central Bank 2013. – 40 p.

63 Bastos E. e Santos, R. Cont. The Brazilian Interbank Network Structure and Systemic Risk. Banco Central do Brasil. Working Paper Series. October 2010 // <http://www.bcb.gov.br/?english>